

SMITTEVERN-NYTT

FAGLIG FORUM FOR HELSESYKEPLEIERE
SOM ARBEIDER MED SMITTEVERN OG ANDRE INTERESSERTE

Årgang 23, nummer 3

September 2025

VAKSINASJONSPROGRAM FOR VOKSNE

Da er vi i gang med voksevakinasjonsprogrammet! Kommunen har ansvar for at befolkningen får tilbud om vaksinasjon i tråd med forskrift om nasjonalt vaksinasjonsprogram og omfatter vaksinasjon mot sesonginfluensa, covid-19 og pneumokokksykdom til nærmere angitte grupper. Tilbudet gjelder både for personer som bor fast i kommunen og for dem som oppholder seg der midlertidig. Kommunen er ansvarlig for organiseringen av programmet [Voksenvaksinasjonsprogrammet – håndbok for helsepersonell](#)

ØKENDE FOREKOMST AV ZOONOSER

[6. juli var Verdens zoonose dag](#), som markerer Louis Pasteurs suksess med rabiesvaksinen fra 1885, men i dag minner det oss om en dypere sannhet: zoonotiske sykdommer er stigende varsler fra en stresset planet. Over 60 % av menneskelige patogener er zoonotiske, og 75 % av nye infeksjoner stammer fra dyr. Noen zoonoser, som rabies eller miltbrann, er velkjente og dødelige. Andre, som Hepatitt E, undervurderes men er globalt utbredte. Når patogener hopper fra dyr til mennesker – er ikke lenger sjeldent og øker, med hendelser som har tredoblet seg siden 1980-tallet. Avskoging, handel med ville dyr, industrielt landbruk og klimaendringer skaper nye sykdomsgrense-snitt. Selv husdyr og matsystemer kan huse risiko. Samtidig driver overdreven bruk av antibiotika i dyr antimikrobiell motstand, som forsterker faren. Les mer om zoonoser hos FAO: <https://www.fao.org/one-health/areas-of-work/zoonoses/en>

EN DOBBELKAMP RABIES OG GIFTSLANGEBITT

WHO informerer om at rabies og slangebitt forgiftning (SBE) er endemisk i de fleste landene i WHO Sørøst-Asia-regionen (SEAR), som har de høyeste globale byrdene av begge sykdommer, og står for mer enn halvparten av de globale dødsfallene fra rabies og 70 % av de årlige dødsfallene fra slangebitt forgiftning, der India bærer en uforholdsmessig del. Til tross for deres høye dødsrate forblir begge sykdommer neglisjerte og påvirker uforholdsmessig marginaliserte samfunn, spesielt i landlige, stamme- og agrariske innstillinger som mangler tilgang til rimelige helsetjenester. For begge sykdommene er rask respons, riktig førstehjelp og umiddelbar helsehjelp uunnværlig. Les mer [her](#)

I dette nummeret:

- 1 Voksenvaksinasjonsprogram, Zoonoser, MMR-V i UK,
- 2 WHO position paper, Faglitteratur om Aedes Albopictus og Covid-19,

WALES OG ENGLAND INNFØRER MMR-V

Da er det vedtatt at Storbritannia, med Wales og England i første omgang, innfører varicella vaksine i barne-vaksinasjonsprogrammet fra januar 2026 med innføring av kombinasjonsvaksinen MMR-V gitt ved 12 til 18 måneders alder. Kilde: [BBC](#)

AMERIKANSKE HOLDNINGER TIL VAKSINE

Helseminister [Robert F. Kennedy Jr](#) har uttalt følgende: «Vaksiner har blitt et splittende spørsmål i amerikansk politikk, men det er én ting alle parter kan være enige om: USA står overfor en offentlig tillitskrise. Enten det gjelder helsebyråer, farmasøytiske selskaper eller vaksiner selv, avtar offentlig tillit. Noen ville prøve å bortforklare dette ved å skyldte på feilinformasjon eller antivitenskapelige holdninger. Å gjøre det ignorerer imidlertid en historie med interessekonflikter, forfølgelse av dissidenter, mangel på nysgjerrighet og skjev vitenskap som har plaget vaksinerereguleringsapparatet i flere tiår.» Det Hvite Hus har utarbeidet [The MAHA report - Make Our Children Healthy again. Assessment](#), som fra side 63 omhandler vaksinasjon

VAKSINASJON AV BARN OG SAMTYKKE

[Helse- og omsorgsdepartementet har i brev 8. oktober 2015](#) kommet til at vaksinasjon som inngår i barne-vaksinasjonsprogrammet må regnes som del av den daglige og ordinære omsorgen for barnet. Det er dermed tilstrekkelig at den ene av foreldrene eller andre som har foreldreansvaret samtykker til vaksinasjonen. Ved samtykke til vaksinasjon er det imidlertid et vilkår at den som samtykker har foreldreansvaret for barnet. Det følger av andre ledd siste setning. Ved vaksinasjon utenfor barne-vaksinasjonsprogrammet må begge foreldrene eller andre som har foreldreansvaret samtykke til vaksinasjonen. *Dersom barnet likevel skal få vaksine utenfor barnevaksinasjonsprogrammet uten begges samtykke, må kvalifisert helsepersonell mene at vaksinen er nødvendig for at barnet ikke skal ta skade, jf. pasient- og brukerrettighetsloven § 4-4 tredje ledd.*

AKTUELL NETTSTEDER

- NSFs landsgruppen av helsesykepleiere www.sykepleierforbundet.no
- The International Union Against Tuberculosis and Lung Disease (The Union) www.theunion.org
- WHO's disease outbreak news www.who.int/csr/don/en/
- The International Society of Travel Medicine (ISTM) www.istm.org
- FIRM Norge <https://firmnorge.org/>
- Norsk forum for smittevern i helsetjenesten www.smittevernforum.no

AKTIVITETSKALENDER 2025/2026

SMITTEVERN / INFEKSJON/HYGIENE

- 11. – 12. februar 2026 Vaksine- og smitteverndagene. Arr FHI

REISEMEDISIN / VAKSINASJON

- 12. - 13. september FIRM konferanse, Stavanger, Radisson Blu Atlantic hotel Arr. FIRM
- 11. – 12. februar 2026 Vaksine- og smitteverndagene. Arr FHI
- 3. -5. juni 2026 NECTM10, Belfast, Nord-Irland. Arr. NECTM

TUBERKULOSE

- 18. – 21 november, World Conference on lung health, København, Danmark. Arr: The Union

MIGRASJONSHELSE

- Grunnkurs i migrasjonshelse og kulturforståelse, 6 timers e-kurs. Arr. Kompetansebroen

Ønsker du å få tilsendt Smittevern-nytt? Send en e-post til redaktøren:

mone.kildal@bga.oslo.kommune.no

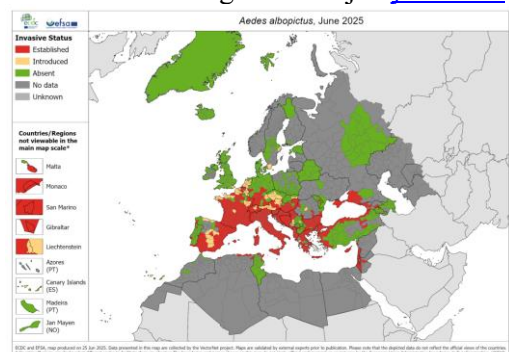
WHO POSITION PAPER HERPES ZOSTER VAKSINE

WHO kom i juni med et oppdatert [position paper angående vaksinasjon mot herpes zoster – helvetesild](#) med fokus på Shingrix®. Dokumenter gjennomgår aktuell forskning og konkluderer med at vaksinen har en meget god effekt (>95%) for personer >50 år og god med variabel effekt hos immunsupprimerte individer >18 år.

Det er også nylig publisert en spennende kohortstudie av over 430 000 individer som fant av både vaksinasjon med Shingrix® og den AS01-adjuvanserte RSV-vaksinen Arexvy® (individuell eller i kombinasjon) var assosiert med redusert 18-måneders risiko for demens – uten forskjell i effekt mellom dem. Ifølge forfatterne kan dette tyde på at AS01-adjuvansen i seg selv spiller en direkte rolle i å redusere demensrisiko. Les artikkelen: [«Lower risk for dementia with AS01-adjuvanted vaccination against shingles and respiratory syncytial virus infections»](#)

LITTERATUR: AEDES ALBOPICTUS I EUROPA

Etablering av myggen Aedes Albopictus (asiatisk tigermygg) i Europa gir økende bekymring for sporadiske utbrudd og av sykdommene dengue feber og chikungunya til endemisk forekomst. Farooq m.fl publiserte i mai artikkelen [«Impact of climate and Aedes albopictus establishment on dengue and chikungunya outbreaks in Europe: a time-to-event analysis»](#) som beskriver utviklingen fra myggen ble introdusert til Europa og Albania for første gang i 1979 men en reintroduksjon til Italia i 1990 frem til dagens situasjon [juni 2025](#)

ECDC rapporterer [«Europe is entering a new phase — where longer, more widespread and more intense transmission of mosquito borne disease is becoming the new normal.»](#)

LITTERATUR: MYSTERIET I WUHAN

Jeg har benyttet sommeren til å lese Sigrid Bratiles bok *Mysteriet i Wuhan*. Jakten på Covid-pandemiens opphav. anbefales. Denne boka tar for seg et av vår tids store ubesvarte spørsmål: Hvordan oppsto covid-pandemien? Kagge forlag beskriver boken slik: «Den anerkjente forskeren Sigrid Bratlie har skrevet en avslørende og høyaktuell bok, spennende som en thriller, om hvordan politikk og vitenskap har blitt blandet sammen i et forsøk på å dysse ned det faktum at pandemien kan ha startet på et forskningslaboratorium i Wuhan.»

